

પ્રાથમિક કસોટીનો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર-૧

જાહેરાત ક્રમાંક :- 39/18-19

જાહેરાતનું નામ :- પ્રોગ્રામ અધિકારી વર્ગ-૧

માધ્યમ: ગુજરાતી

કુલ ગુણ : ૧૦૦

૧	ભારતની ભૂગોળ- ભૌગોલિક, આર્થિક, સામાજિક, કુદરતી સંસાધન અને વસ્તી અંગેની બાબતો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૨	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો- સાહિત્ય, કલા, ધર્મ અને સ્થાપત્યો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૩	ભારતનો ઇતિહાસ - ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૪	ભારતની અર્થવ્યવસ્થા અને આયોજન
૫	ભારતીય રાજનીતિ અને ભારતનું બંધારણ: (૧) આમુખ (૨) મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો (૩) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (૪) સંસદની રચના (૫) રાષ્ટ્રપતિની સત્તા (૬) રાજ્યપાલની સત્તા (૭) ન્યાયતંત્ર (૮) અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને સમાજના પછાત વર્ગો માટેની જોગવાઈઓ (૯) એટર્ની જનરલ (૧૦) નીતિ આયોગ (૧૧) પંચાયતી રાજ (૧૨) નાણા પંચ (૧૩) બંધારણીય તથા વૈધનિક સંસ્થાઓ- ભારતનું ચૂંટણી પંચ, સંઘ લોક સેવા આયોગ, રાજ્ય લોક સેવા આયોગ, કોમ્પ્રોલર એન્ડ ઓડિટર જનરલ; કેન્દ્રીય સતર્કતા આયોગ, લોકપાલ તથા લોકાયુક્ત અને કેન્દ્રીય માહિતી આયોગ
૬	સામાન્ય બૌદ્ધિક ક્ષમતા કસોટી
૭	સામાન્ય વિજ્ઞાન, પર્યાવરણ અને ઈન્ફર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી
૮	ખેલ જગત સહિત રોજબરોજના પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મહત્વના બનાવો

Syllabus of Preliminary Test
Paper-1

Adv. No. : 39/18-19

The post of : Program Officer Class-1

Medium: Gujarati

Total Marks- 100

1	Geography of India- Physical, Economic, Social, Natural Resources and population related topics- with special reference to Gujarat
2	Cultural heritage of India- Literature, Art, Religion and Architecture- with special reference to Gujarat
3	History of India with special reference to Gujarat
4	Indian Economy and Planning
5	<u>Indian Polity and the Constitution of India:</u> (1) Preamble (2) Fundamental Rights and Fundamental Duties (3) Directive Principles of State Policy (4) Composition of Parliament (5) Powers of the President of India (6) Powers of Governor (7) Judiciary (8) Provisions for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and backward classes of the society (9) Attorney General (10) NITI Aayog (11) Panchayati Raj Institutions (12) Finance Commission (13) Constitutional and Statutory Bodies: Election Commission of India, Union Public Service Commission, State Public Service Commission, Comptroller and Auditor General; Central Vigilance Commission, Lokpal and Lokayukta, Central Information Commission
6	General Mental Ability
7	General Science, Environment and Information & Communication Technology
8	Daily events of Regional, National and International Importance including Sports

પ્રોગ્રામ અધિકારી, વર્ગ-૧ તથા બાળ વિકાસ યોજના અધિકારી, વર્ગ-૨ની

પ્રાથમિક કસોટી માટેનો અભ્યાસક્રમ

- પોષણ અને સ્વાસ્થ્ય
- પોષક ઘટકો : કાર્બોહાઇડ્રેટ પદાર્થો, પાણી, પ્રોટીન અને ચરબી, વિટામિન-પ્રજીવકો, ખનીજક્ષારો
- સંતુલિત આહારનું આયોજન, કુપોષણ- કારણો અને ઉપાયો, વિવિધ યોજનાઓ જેમ કે બાલભોગ, દૂધ સંજીવની યોજના વગેરે
- પોષણના મુખ્ય કાર્યક્રમો: પોષક દ્રવ્યોની ઊણપના નિયંત્રણ માટેના કાર્યક્રમો : અપર્યાપ્ત પોષણજન્ય અંધત્વના નિવારણનો રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ, અપોષણજન્ય પાંડરોગના નિયંત્રણનો રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ, આયોડીનનો રોગપ્રતિબંધક કાર્યક્રમ વગેરે, પૂરક આહાર આપવાના કાર્યક્રમો : સંકલિત બાળવિકાસ સેવાઓ (આઇસીડીએસ) કાર્યક્રમ, મધ્યાહન ભોજન કાર્યક્રમ (એમડીએસ)
- આહાર આયોજનના સિધ્ધાંતો, ગર્ભવતી તથા સ્તનપાન કરાવતી મહિલાઓ માટે આહાર આયોજન, શિશુઓ તથા શાળાએ જતા પહેલાના બાળકો માટે આહાર આયોજન, સ્કૂલે જતા તથા કિશોરાવસ્થાના બાળકો માટે આહાર આયોજન
- ખાદ્યપદાર્થોનો સંગ્રહ, જાળવણીના સિધ્ધાંતો અને રીતો તથા ઓછા મૂલ્યથી ખાદ્યપદાર્થની પૌષ્ટિકતામાં વધારો, ભોજન સુરક્ષા : ખાદ્યપ્રદૂષણ, ખોરાકમાં બગાડ, ખાદ્યપદાર્થોમાં ભેળસેળ વગેરે
- પોષણ સંબંધિત રોગો : પ્રોટીન, વિટામીન, આયોડીન વગેરેની ઊણપથી થતા રોગો, કુપોષણ અને રોગનો ચેપ, મેદવૃદ્ધિથી થતા રોગો, માતાનું કુપોષણ, સગર્ભાવસ્થાના જોખમી પરીબળો અને સ્વાસ્થ્ય સંભાળનું મહત્વ
- બાળકોની ટેવો અને લાક્ષણિકતાઓ, બાળ વિકાસના વિવિધ પાસા (શારીરિક, ભાવનાત્મક, બૌદ્ધિક, સામાજિક અને નૈતિક).
- બાળ વિકાસમાં મુખ્ય સમસ્યાઓ.બાળકોમાં સામાન્ય રોગ, બાળરોગને રોકવાના ઉપાયો, બાળ મૃત્યુના કારણો.
- સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના અંતર્ગત રસીકરણ, સ્વાસ્થ્ય પરીક્ષણ અને પરામર્શ સેવાઓ, પોષણ અને સ્વાસ્થ્ય પ્રશિક્ષણ, શાળા પૂર્વેનું અનૌપચારીક શિક્ષણ, રાજ્ય

સરકાર અને કેન્દ્ર સરકારની યોજનાઓ, તે સંદર્ભેના આરોગ્ય કાર્યક્રમો, બાળકલ્યાણ માટેની આરોગ્યની યોજનાઓ વગેરે

- પૂર્વ શાળા- (Pre School) ના વિવિધ સ્તર જેમાં બાળમંદિર (K.G.) મોન્ટેસરી, આંગણવાડી, ડે-કેર સેન્ટર, ઘોડિયા ઘર). ગુજરાતમાં આંગણવાડીની ભૂમિકા અને તેનું વિવિધ યોજનાઓમાં યોગદાન
- મહિલા અને બાળ વિકાસની રાષ્ટ્રીય અને રાજ્ય સ્તરની યોજનાઓ અને પુરસ્કાર, ગુજરાત રાજ્યમાં મહિલા અને બાળ વિકાસ માટેના કાર્યક્રમો
- મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ. (વિશેષતા- બાળકો અને મહિલાઓના સંદર્ભમાં ઘટનાક્રમ)
- મહિલા અને બાળ વિકાસના સંદર્ભમાં કેન્દ્ર, રાજ્ય, જિલ્લા, તાલુકા અને ગ્રામ્ય સ્તરે વિવિધ યોજનાઓના અમલીકરણ માટેનું વ્યવસ્થા તંત્ર.
- તરૂણાવસ્થામાં આવતી બાલિકાઓની સમસ્યાઓ તેમજ તેમના વિવિધ પાસા.
- ગુજરાતના બાળકોમાં આરોગ્ય, પોષણ, શિક્ષણ, દુર્બળતા અને બાલિકાઓની વર્તમાન સ્થિતિ.